

Одеська національна академія
харчових технологій

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНУ В СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ**

МОНОГРАФІЯ

**Одеська національна академія харчових
технологій**

**Кафедра економічної теорії
та фінансово – економічної безпеки**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНУ В СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ
БЕЗПЕКИ**

Монографія



*Рекомендовано до видання Вченою Радою
Одеської національної академії харчових технологій
протокол № 12 від 06 квітня 2021 р.*

Авторський колетив:

Работін Ю.А., Лагодієнко В.В., Згадова Н.С., Неустроєв Ю.Г.,
Павленко Г.М., Кравченко Ю.І.

Рецензенти:

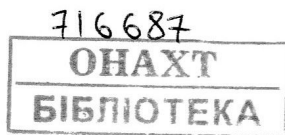
Кіссе А.І. – доктор економічних наук, професор, Член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Народний депутат України;
Савенко І.І. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедрою менеджменту і логістики, Одеської національної академії харчових технологій;
Стоянова-Коваль С.С. - доктор економічних наук, професор кафедри обліку та оподаткування, Одеського державного аграрного університету.

С 70 Соціально-економічний розвиток регіону в системі забезпечення продовольчої безпеки: монографія / Работін Ю.А., Лагодієнко В.В., Згадова Н.С. та інші. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 206 с.
ISBN 978-617-7879-76-2.

Монографію присвячено питанням формуванню концептуальних засад та розробка теоретичних і прикладних основ процесу управління соціально-економічним розвитком регіону в системі забезпечення продовольчої безпеки.
На основі теоретичних узагальнень трактування понять, представлено продовольчу безпеку як механізм спрощеного доступу до безпечних та поживних продуктів харчування всіх верств населення, відповідно до права на належне харчування та свободу від голоду. Регіональний та національний аспекти продовольчої безпеки України охарактеризовано як здатністю державних та місцевих органів управління гарантувати населенню можливість задоволення потреби в продуктах харчування, що відповідає світовим нормам забезпечення життєдіяльності.

УДК 338.242.4

ISBN 978-617-7879-76-2



© ОНАХТ, 2021.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	6
1.1. Соціально-економічний розвиток: сутність, особливості, завдання управління, механізми реалізації	6
1.2. Фактори розвитку соціально - орієнтованої економіки	14
1.3. Науково-методичні засади формування соціально-економічної системи регіону	26
Висновки до розділу 1	33
Список використаних джерел до розділу 1	34
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РЕГІОНАЛЬНОГО СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	39
2.1. Економічна характеристика міжрегіональних диспропорцій в контексті продовольчої безпеки	39
2.2. Регіональна оцінка рівня соціалізації	53
2.3. Оцінка залежності розвитку соціальної сфери від показників економічного розвитку Причорноморського регіону	92
Висновки до розділу 2	102
Список використаних джерел до розділу 2	105
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	108
3.1. Можливості імплементації європейського досвіду управління соціально-економічним розвитком регіону	108
3.2. Регіональні аспекти удосконалення системи управління соціально- економічним розвитком в системі забезпечення продовольчої безпеки	122
3.3. Стратегічні орієнтири управління соціально-економічним розвитком Причорноморського регіону	145
Висновки до розділу 3	157
Список використаних джерел до розділу 3	161
ВИСНОВКИ	165
ДОДАТКИ А, Б, В, Г, Д	163
ГЛОСАРІЙ	203

Дослідження рівня соціально-економічного розвитку регіонів є одним з найбільш складних у регіональній економіці. Міжрегіональні диспропорції посилюють диференціацію населення за рівнем життя, за рівнем безробіття, спонукають до зовнішньої трудової міграції та унеможливають вирішення соціальних проблем за рахунок внутрішніх сил. Враховуючи цілі сталого розвитку 2030, особливої уваги заслуговує питання соціально-економічного розвитку регіонів в умовах забезпечення продовольчої безпеки.

Можна також констатувати, що на шляху до інтеграції у європейське співтовариство для України існує першочергове завдання забезпечення відповідності соціальним стандартам ЄС. Треба чітко усвідомити пріоритети соціального розвитку на принципах справедливості, доступності та сталого розвитку. Важливим завданням є формування результативної системи соціального захисту, розвиток людського капіталу, підвищення рівня життя населення. Варто зазначити, що кожна країна ЄС йшла до союзу своїм власним шляхом, накопичила певний соціальний досвід та сформувала економічний потенціал, що певним чином визначає певні особливості соціальної політики. Країни ЄС використовують різні моделі соціального розвитку, що визначають роль держави у регулюванні соціальних процесів, рівень соціального навантаження на бізнес, джерела, умови й напрямки соціальних виплат та рівень соціального захисту загалом та забезпечення продовольчої безпеки. Виходячи із цього, потребує уточнення концепт управління соціально-економічним розвитком регіону в умовах забезпечення продовольчої безпеки.

В економічній науці дослідженням проблем соціально-економічного розвитку регіонів присвячені праці зарубіжних дослідників, серед яких: А. Гранберг, Б. Лавровський, Р. Лукас, Д. Родрік, М. Фуджита, А. Чистобаєв, А. Швецов та інші, а також праці вітчизняних науковців: А. Балян, І.

5
Бистряков, С. Войт, В. Воротіна, В. Гесць, І. Гончаренко, Б. Данилишин, А. Ключник, В. Лагодієнко, Л. Левковська, О. Меліх, О. Павлов, А. Сухоруков, В. Ткач, О. Шпикуляк, О. Шубравська та інших. Питаннями дослідження продовольчої безпеки займалися М. Бутко, Б. Єгоров, І. Іртищева, Л. Дейнеко, Л. Рогатін, П. Саблук, О. Скидан, М. Стегней, В. Ситник, М. Малік, Л. Мармуть, М. Хвесик та інші. Однак, різноманітні оцінки теоретико-методичного та прикладного характеру процесу управління соціально-економічним розвитком регіону в умовах забезпечення продовольчої безпеки потребують подальшої розробки та систематизації.

Незважаючи на здобутки попередніх дослідників, недостатньо висвітленими залишаються теоретичні та прикладні аспекти процесу управління соціально-економічним розвитком регіону в умовах забезпечення продовольчої безпеки.